

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2024-75
Den 20. december

Ved brev af 22. oktober 2024 har Statsrevisorerne bedt mig om en ministerredegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning nr. 2/2024 om tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning giver anledning til.

Jeg tager Statsrevisorernes skarpe kritik af Fødevareministeriets tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning meget alvorligt. Det samme gør sig gældende for Statsrevisorernes kritik af Fødevareministeriets kontrol med gødning og Fødevareministeriets og Miljøministeriets opfølgning på mål for kvælstofreduktionerne, som, Statsrevisorerne har vurderet, er mangelfuld og utilstrækkelig. Som følge af den kongelige resolution af 29. august 2024 er de undersøgte områder ressortoverført til Ministeriet for Grøn Trepark. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er ansvarlig for kontrol på gødningsområdet.

Jeg kan godt forstå, at Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes kritik har skabt utryghed om, hvorvidt landbrugerne leverer de aftalte reduktioner. Den tryghed skal selvfølgelig genskabes. Det er en forudsætning for at få trygheden genskabt, at myndighederne løbende gennemfører en effektiv kontrol af landbrugets gødningsanvendelse og de kvælstofreducerende indsatser.

Initiativer

Jeg præsenterede på et samråd i december 2024 tre initiativer, som bl.a. skal være med til at forbedre kontrollen og skabe større gennemsigtighed om regelefterlevelse, opgørelser af effekt mv.

De tre initiativer består af følgende:

- *Oplæg til et styrket kontrolregime*

I *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark* indgået den 18. november 2024 fremgår det, at regeringen primo 2025 vil komme med et oplæg til drøftelse af mulighederne for et styrket kontrolregime, herunder mulighederne frem mod ikrafttrædelse af den nye kvælstofreguleringsmodel i 2027.

Oplægget skal drøftes med aftalepartierne, hvorfor jeg på nuværende tidspunkt ikke kan redegøre for de konkrete tiltag, og hvornår de vil være implementeret. Jeg forventer dog, at oplægget til det styrkede kontrolregime vil imødekomme flere af Rigsrevisionens kritikpunkter vedrørende kontrol.

- *Større gennemsigtighed ift. status og regelefterlevelse*

For at sikre, at det bliver nemmere at forstå, hvad der ligger bag opgørelsesmetoder, kontrolresultater, regelefterlevelse mv., er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) ved at udvikle et format til formidling af målrettet kvælstofregulerings kontrolresultater. Den første opgørelse i det nye format vil omhandle kontrollen fra 2023, og Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg vil blive orienteret herom i løbet af 1. kvartal 2025.

I forhold til de kollektive virkemidlers effekt vil den eksisterende hjemmeside¹ for opgørelse af fremdrift blive justeret, så det bliver mere gennemsigtigt, hvordan effekten af virkemidlerne estimeres. Primo 2025 vil hjemmesiden blive erstattet af den første version af Multifunktionel ArealRegiStrering (MARS), som er et nyt online planlægnings- og statusværktøj, der skal sikre gennemsigtighed om arealindsatserne vedr. vandmiljø, klima og naturbeskyttelse.

Ministeriet vil dertil minimum to gange årligt orientere aftalepartierne om status for Aftale om implementering af et Grønt Danmark. Folketinget vil blive orienteret i relevant omfang.

- *Forberedelse af kontrol til ny kvælstofreguleringsmodel i 2027*

Af *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark* fremgår det, at aftalepartierne primo 2025 på baggrund af et fagligt oplæg vil drøfte og beslutte de grundlæggende principper for en ny reguleringsmodel. Styrelsen vil i den forbindelse afdække mulighederne for at styrke kontrollen i samspillet mellem kontrollen og den nye reguleringsmodel.

Det fremgår af *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, at gødskningsloven ændres i forbindelse med ikrafttræden af den nye reguleringsmodel i 2027, hvor der forventeligt vil blive lagt op til at harmonisere datoer for indberetningstidspunkter på tværs af data og registre. Dette kan bidrage til, at datakvaliteten forbedres, og at potentielle fejl minimeres. Det er derved forventningen, at der bliver bedre mulighed for, at landbrugernes indberetninger kan krydstjekkes på tværs af registre.

Styrelsen vil fra 2. halvår 2025 og fremadrettet inkludere resultaterne fra den eksisterende satellitbaserede kontrol i en løbende evaluering af gødningsregnskabskontrollen med henblik på at vurdere, om kontrolomfanget er passende. Styrelsen vil generelt have et øget fokus på at evaluere den præventive effekt af kontroltyper og kontrolomfang.

Opfølgning på intern rapport om datakvalitet fra 2021

Rigsrevisionen og Statsrevisorerne har kritiseret den daværende Landbrugsstyrelse (nu SGAV) for ikke at have implementeret tiltag fra en intern rapport fra 2021 om datakvalitet. Rapporten er af intern karakter, og er bl.a. blevet anvendt som forberedelse til ny kvælstofreguleringsmodel. Det er dog vigtigt for mig, at det sikres, at der i den nye kvælstofregulering bliver taget højde for alle relevante udfordringer.

¹ <https://mst.dk/erhverv/tilskud-miljoeviden-og-data/tilskudsordninger/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/kollektive-virkemidler>

Jeg har derfor bedt styrelsen om at tage stilling til alle anbefalinger og opmærksomhedspunkter fra 2021-rapporten i forbindelse med udarbejdelsen af det oplæg om et styrket kontrolregime, som regeringen primo 2025 vil præsentere for aftaleparterne i *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Jeppe Bruus